

Discussienotitie Versteving Bossche aanpak zorgfraude **Commissie Sociaal – woensdag 19 april 2023**

Geachte Commissieleden,

De gemeente 's-Hertogenbosch is verantwoordelijk voor de zorg die veel inwoners dagelijks nodig hebben. De gemeente zet zich in om het zorggeld uit te geven aan kwalitatief hoogwaardige zorg, geleverd door kundige en gewaardeerde medewerkers van organisaties met een hart voor de zorg. Helaas is de praktijk soms anders. In 2019 en daarna is door onderzoek van o.a. Follow the money, NRC en onderzoekjournalist Judith Spanjers veel misbruik van zorggeld aan het licht gekomen. Malafide organisaties met schimmige financiële constructies, hoge dividenduitkeringen, spookzorg¹ en ongeschoold personeel zijn onderdeel uit gaan maken van het dagelijks leven van kwetsbare inwoners. Deze zogenoemde 'zorgcowboy's' bestaan nog steeds, ook in 's-Hertogenbosch. Maar ook op kleinere schaal gaat er veel mis. Onbedoelde kleine vergissingen bij zorgorganisaties kunnen grote gevolgen hebben voor de cliënten en de gemeente. Wij raden dan ook alle commissieleden aan de onderzoeksverhalen van de afgelopen jaren te lezen, want ze zijn nog steeds actueel.

Gelukkig is er in de aanpak van onze gemeente wel veel veranderend in de bestrijding zorgfraude. Op initiatief van de Bossche PvdA en VVD vroeg de gemeenteraad in 2020 om een stevige Bossche aanpak tegen zorgfraude en het college heeft daar invulling aan gegeven. Zo kent onze gemeente sindsdien een eigen toezichthouder rechtmatigheid die intern fraudeonderzoeken uitvoert en de andere medewerkers traint op signalen van zorgfraude. Verder kunnen cliënten en zorgmedewerkers sinds 2020 anoniem melding maken van misstanden, is de gemeente aangesloten bij het landelijke informatieknoppunt zorgfraude (IKZ) en werkt de Regionale Inkooporganisatie Zorg (RIOZ) als poortwachter om malafide bureaus te weren. De VVD en PvdA-fracties zijn trots op de bereikte resultaten van deze aanpak in de afgelopen drie jaar.

Op dit moment heeft de gemeente 's-Hertogenbosch via de RIOZ ruim 50 Wmo-aanbieders, bijna 150 jeugdzorginstellingen en honderden PGB's ingekocht, variërend van ZZP'ers tot hele grote instellingen. Zij worden sinds 2022 ingekocht via de PxQ financiering.² Doordat bekostiging nu per zorgproduct plaatsvindt is de hoeveelheid te controleren facturen explosief toegenomen.

¹ Beloofde zorg nooit leveren aan de client, maar wel declareren bij de gemeente.

² Inspanningsgerichte bekostiging of 'PxQ'-bekostiging (= Price x Quantity; prijs maal kwantiteit). De gemeente betaalt de aanbieder het gecontracteerd tarief per uur of dag van geleverde inspanning.

In onze gemeente heeft één toezichthouder - letterlijk één persoon - de opdracht om deze aanbieders steekproefsgewijs te controleren én meldingen via het meldpunt op te pakken én grondig onderzoek te doen bij vermoedens van fraude én te overleggen via het landelijk informatieknooppunt. In 2022 heeft de toezichthouder 22 onderzoeken n.a.v. signalen verricht (32 onderzoeken in 2021, 26 in 2020). Helaas is er geen enkel strafrechtelijk vervolg op gekomen. Niet omdat er geen malafide praktijken worden geconstateerd, maar omdat de personele inzet bij strafrechtelijke onderzoeken zo groot is dat dit met één persoon niet te doen is. Op deze manier houden kwaadwillenden de mogelijkheid om actief te blijven in de zorg. Zij kunnen zonder consequenties een nieuwe BV starten en (in een andere regio) opnieuw Wmo of jeugdhulp aanbieden. Met de onderzoeken door de toezichthouder kan veel zorggeld worden bespaard, maar juist de kleine signalen van ondermaatse zorg maakt voor kwetsbare inwoners al een groot verschil. Er moet tijd en ruimte zijn om te handelen naar zulke signalen.

Malafide zorgorganisaties werken zelden in één gemeente of zelfs in één regio, maar het werk van toezichthouder stopt nu wel bij de gemeentegrenzen. De strijd tegen zorgcowboys is gebaat bij goede informatie-uitwisseling en samenwerking, in de eerste plaats met onze regiogemeenten binnen de RIOZ. Met hen werken we al samen om de zorg voor de cliënten te verbeteren en tegelijkertijd kosten te besparen. Kijkend naar andere steden en regio's zien wij hele teams dat werk doen en met indrukwekkend resultaten, de gemeenten Almelo en Tilburg als landelijke voorbeelden³. Door screening vooraf slagen zij erin 'zorgcowboys' te weren en door toezicht en handhaving zijn al miljoenen onjuist besteed zorggeld teruggevorderd. Om daarvan te kunnen leren moet er tijd en capaciteit zijn voor afstemming en overleg. Bijvoorbeeld met de andere Brabantse steden, maar via het IKZ ook met zorgkantoren en zorgverzekeraars.

De Bossche VVD en PvdA geloven dat we in 2020 de juiste weg zijn ingeslagen in het bestrijden van zorgfraude. Om van deze aanpak echt een succes te maken vinden wij dat capaciteitsuitbreiding noodzakelijk. Niet éénmalig, maar een structurele versteviging van de Bossche aanpak.

Dat brengt ons bij de volgende vragen aan de commissie Sociaal:

1. Deelt u onze mening dat er meer ingezet moet worden op een regionale aanpak zorgfraude en op samenwerking met andere steden op dit thema?
2. Deelt u onze mening dat capaciteit uitbereiding bij de toezichthouder belangrijk is om de Bossche aanpak zorgfraude een groter bereik te geven?
3. Bent u het met Bossche VVD en Bossche PvdA eens dat er middelen hiervoor gereserveerd moeten worden in de voorjaarnota?

Freek van Haren, Bossche VVD
Osman Çifçi, PvdA Den Bosch

³ Zie artikelen

Besluitgeschiedenis:

- Discussienotitie commissie Sociaal 27 mei 2020: <https://s-hertogenbosch.raadsinformatie.nl/document/8712953/1/57507ac5-80cd-4007-a721-91258561a1f1>
- Motie 9 juni 2020: <https://s-hertogenbosch.raadsinformatie.nl/document/8848691/1/Agendanummer+24++Motie+vreemd+-+Stop+malafide+zorgaanbieders+in+%27s-Hertogenbosch+-+PvdA-VVD+-+Besluit>
- Raadsbrieven van het college
https://s-hertogenbosch.raadsinformatie.nl/document/9278918/1/Brief_college_13_oktober_2020_inzake_Rapportage_Toezichthouder_rechtmatigheid_Wmo_en_Jeugdweg

Artikelen:

- Onderzoekdossier 'Zorgcowboys' alle artikelen Follow the money: <https://www.ftm.nl/dossier/zorgcowboys>
- Artikel NRC 27-01-2023: <https://www.nrc.nl/nieuws/2023/01/26/de-thuiszorg-liet-het-oude-echtpaar-koud-douchen-en-droog-brood-eten-ondertussen-liepen-de-rekeningen-op-2-a4155474>
- Artikel BD Tilburg 23-11-2022: <https://www.bd.nl/tilburg-e-o/bende-verdacht-van-hypotheekfraude-met-zorggeld-beslag-op-negen-tilburgse-woningen~af935acf/>
- Artikel BD 15-12-22
[Student als speurneus in strijd tegen zorgfraudeurs. De regio's Hart van Brabant en Twente krijgen 1,6 miljoen euro van het wijk om fraude door zorgbureaus aan te pakken](#)
- Artikel RTV Oost 02-03-2022
<https://www.rtvoost.nl/nieuws/2070901/gemeente-almelo-gaat-zorgaanbieders-voortaan-strenger-screenen-in-strijd-tegen-zorgfraude>
- Artikel Sociaal web 28-07-2022
<https://sociaalweb.nl/nieuws/zorgcowboys-persoonlijk-aansprakelijk-stellen-veel-werk-maar-het-kan/>
- Artikel Hart van Nederland 05-05-2020
<https://www.hartvannederland.nl/nieuws/directeur-zorgbureau-almelo-moet-670-000-euro-subsidie-betalen>